

Stanowisko Katolickiego Stowarzyszenia Lekarzy Polskich w sprawie Kodeksu Etyki Lekarskiej.

- W obliczu szerzącego się relatywizmu etycznego i permissywnizmu moralnego,
- wobec prób negowania potrzeby formułowania i stosowania zasad Kodeksu Etyki Lekarskiej,
- w obliczu dyskusji o dopuszczalności zabijania nienarodzonych dzieci z tzw. przyczyn społecznych, wykorzystywania ludzkich embrionów do celów badawczych i tzw. terapeutycznych, klonowania człowieka, eutanazji,
- w sytuacji, gdy milcząco zakłada się, że wykonawcą tych procedur będzie lekarz

oświadczamy:

- **Przyznając, że sumienie każdego człowieka jest dla niego prawomocną normą w ocenie postępowania uważamy, że sumienie jednostki nie może być jednak uznane za ostateczną wyrocznię w dziedzinie moralności.**

„Osąd sumienia trzeba poddać autorytetowi prawdy – zasadom moralności obiektywnej i uniwersalnej opartej na prawie Bożym”.¹

- **Uważamy dalej, że normy i zasady etyczne powinny uprzedzać i wpływać na kształt prawa stanowionego, zgodnie z nauczaniem Kościoła, który od wieków głosi:**

„Prawo ludzkie jest prawem w takiej mierze, w jakiej jest zgodne z prawym rozumem, a tym samym wypływa z prawa wiecznego. Kiedy natomiast jakieś prawo jest sprzeczne z rozumem, nazywane jest prawem niegodziwym; w takim przypadku jednak przestaje być prawem i staje się raczej aktem przemocy ... Każde prawo ustanowione przez ludzi o tyle ma moc prawa, o ile wypływa z prawa naturalnego. Jeśli natomiast pod jakimś względem sprzeciwia się prawu naturalnemu, nie jest już prawem, ale wypaczeniem prawa”.^{2[2]}

---

¹[1] Jan Paweł II, Encyklika Veritatis Splendor, Watykan 1993.

²[2] Św. Tomasz z Akwinu, *Summa Theologiae*, I-II, q. 93,

„ (...) prawo cywilne musi zapewnić wszystkim członkom społeczeństwa poszanowanie pewnych podstawowych praw, które należą do natury osoby i które musi uznać i chronić każde prawo stanowione. Wśród nich pierwszym i podstawowym jest nienaruszalne prawo do życia każdej niewinnej ludzkiej istoty.”^{3[3]}

- **Za źródło i podstawę wszelkich norm etycznych uznajemy niezbywalną godność człowieka.**

„ (...) Uznanie tej godności w każdej istocie ludzkiej ze strony zarówno jednostki, jak i społeczności stanowi podstawową zasadę uniwersalnej, obiektywnie wiążącej etyki. (...) Etyka humanistyczna, uznająca nieporównywalną z niczym godność człowieka stawia też osobę w centrum odniesień o charakterze społecznym. Uznaje równość wszystkich członków społeczności w zakresie podstawowych praw ludzkich. Osobie przyznaje prymat w stosunku do struktur życia społecznego”.^{4[4]}

- **Uważamy, że zadaniem etyki lekarskiej jest formułowanie i ukazywanie lekarzom zasad obiektywnej, uniwersalnej etyki, dostosowanej do ich szczególnego powołania do służby drugiemu człowiekowi.**
- **Przyjmujemy i potwierdzamy z mocą, że lekarz nigdy nie może zadawać śmierci.**

„Lekarz jest i musi pozostać zawsze obrońcą życia, a powierzający mu się człowiek chory musi wiedzieć, że lekarz zrobi wszystko, co jest w jego zawodowej i ludzkiej mocy, by mu życie ratować i przedłużyć”.^{5[5]}

„Nic i nikt nie może dać prawa do zabicia niewinnej istoty ludzkiej, czy to jest embrion czy płód, dziecko czy dorosły, człowiek stary, nieuleczalnie chory czy umierający. Ponadto nikt nie może się domagać, aby popełniono ten akt zabójstwa wobec niego samego lub wobec innej osoby powierzonej jego pieczy, nie może też bezpośrednio ani pośrednio wyrazić na to zgody. Żadna władza nie ma prawa do tego zmuszać ani na to przyzwalać”.^{6[6]}

---

^{3[3]} Jan Paweł II, Encyklika Evangelium Vitae, Watykan, 1995.

^{4[4]} Ks. Stanisław Olejnik, Etyka Lekarska, wydanie II, Unia, Katowice, 1995

^{5[5]} T. Kielanowski, Wprowadzenie do nauki o etyce i deontologii lekarskiej, w Etyka i deontologia lekarska, pod red. T. Kielanowskiego, Warszawa 1985, s. 7.

^{6[6]} KONGR. NAUKI WIARY, Dekl. o eutanazji *Iura et bona* (5 maja 1980), II: AAS 72 (1980), 564.

- **Uznając zasady etyczne postępowania lekarskiego za niewzruszalne od czasów Hipokratesa, w związku z postępem nauk przyrodniczych i rozwojem technologii medycznych widzimy jednak konieczność stałej aktualizacji norm i zasad Etyki Lekarskiej.**
- **Twierdzimy, że nie wszystko, co technicznie możliwe jest moralnie dopuszczalne.**

„Szczególna odpowiedzialność spoczywa na personelu służby zdrowia: lekarzach, farmaceutach, pielęgniarzach i pielęgniarkach (...). Ich zawód każe im strzec ludzkiego życia i służyć mu. W dzisiejszym kontekście kulturowym i społecznym, w którym nauka i sztuka medyczna zdają się tracić swój wrodzony wymiar etyczny, mogą doznawać oni często silnej pokusy manipulowania życiem, z czasem wręcz powodowania śmierci. Wobec istnienia takiej pokusy wzrasta niezmiernie ich odpowiedzialność, która znajduje najgłębszą inspirację i najmocniejsze oparcie właśnie we wrodzonym i niezbywalnym wymiarze etycznym zawodu lekarskiego, o czym świadczy już starożytna, ale zawsze aktualna przysięga Hipokratesa, według której każdy lekarz jest zobowiązany okazywać najwyższy szacunek życiu ludzkiemu i jego świętości. (...) Także w dziedzinie poszukiwań biomedycznych, fascynującej i zapowiadającej nowe wielkie odkrycia służące dobru ludzkości, należy zawsze unikać eksperymentów, badań i zastosowań, które lekceważąc nienaruszalną godność ludzkiej istoty przestają służyć człowiekowi i choć pozornie mu pomagają, w rzeczywistości są wymierzone przeciw niemu.”^{7[7]}

- **Uważamy, że jednym z podstawowych wymagań stawianych lekarzowi winien być stały rozwój jego osoby, zarówno w dziedzinie wiedzy medycznej, jak i moralności.**

Tylko rzetelna wiedza połączona z właściwą postawą moralną pozwolą dostrzec niebezpieczeństwa i zło, jakie nazbyt często towarzyszą pozornemu dobru nowych technologii medycznych.

Powyższe stanowisko, poparte blisko XXX wiekową tradycją Etyki Lekarskiej przedkładamy Szanownym Koleżankom i Kolegom z nadzieją, że nasz głos w dyskusji nad wyzwaniem etycznymi współczesnej medycyny pomoże przybliżyć odpowiedzi na tak istotne dla lekarzy pytania:

---

^{7[7]} Jan Paweł II, Encyklika Evangelium Vitae, Watykan, 1995.

- Jak u progu XXI wieku definiować i chronić dobro chorego, które od stuleci było i jest nadal najwyższym nakazem lekarskiego powołania?
- Jak wykorzystywać dla tego dobra rozwój nauk przyrodniczych i nowe techniki medyczne?
- Jak w obliczu postępu medycyny ustrzec niepowtarzalną, niezbywalną godność człowieka; swoją i chorego?

Sekretarz ZG KSLP

Prof. dr Tadeusz L. Chruściel

Prezes ZG KSLP

Dr Anna Gręziak